

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 6.

SIBIU, 15 IUNIŪ 1895.

Anulŭ XXVI.

DIN VIÉȚA METROPOLITULUI SILVESTRU.

Luni a doua Ńi de Pascile anului curentŭ, a eșittŭ din viețŭ arhiepiscopulŭ și metropolitulŭ Bucovinei și Dalmației *Samuilŭ Morariŭ-Andrieviciŭ*, unulŭ din cei mai valoroși, mai meritați și mai iubiți archipăstorŭ ai bisericei ortodoxe române.

Totŭ poporulŭ românŭ fără deosebire s'a asociatŭ profundeŭ durerŭ a frațilorŭ bucovinenŭ pentru acéstŭ mare pierdere, și totŭ presa nŭstrŭ naționalŭ a schimbatŭ pentru câte-va Ńile vestmântulŭ celŭ albŭ alŭ septemănei luminate cu vestmântulŭ celŭ negru alŭ jaleŭ și întristărei pentru pierderea veneratului archiereŭ, carele a purtatŭ cu atâta credințŭ, zelŭ și demnitate toiagulŭ archiepiscopescŭ.

Organulŭ Asociației transilvane, carele pŕrtŭ pe steagulŭ seŭ înalta devisŭ a literaturŭ și culturŭ poporului românŭ, nu putea, nu -l era iertatŭ a remâne afarŭ din corulŭ condolențilorŭ, căci reposatulŭ prin faptŭ și prin cuvântŭ a fostŭ unŭ distinsŭ factorŭ și neobositŭ conlucrătorŭ întru propagarea literaturŭ și culturŭ poporului seŭ, și prin acéstŭ întru luminarea, înaintarea și fericirea aceluia. Ear o privire asupra viețŭ ilustrului bărbatŭ ni se impune în acestŭ momentŭ ca o sântŭ datorințŭ cŕtrŭ presentŭ și venitorŭ.

Metropolitulŭ Silvestru, fiulŭ preotului Gherasimŭ, mama Zamfira, s'a nŕscutŭ în satulŭ Mitocolŭ-Dragomirnei la 14 Novembre 1818, și a pŕimitŭ numele de botezŭ Samuilŭ,

care apoi la intrarea sa în statul monachal l'a schimbată cu numele Silvestru.

Tinerul Samuil a parcurs clasele școlii elementare în Suceava, ear studiile gimnasiale și teologice le a făcut în Cernăuți.

După terminarea acelora s'a căsătorit, și întrându la 29 Iuniu, ziua S. S. Apostoli Petru și Pavel, în statul preoțesc, a fost ordinar în satul Ceahor de lângă Cernăuți, mai întâi administrator, ear la un an paroch. În postul acesta, la care apoi s'a adaus și cel de protopresbiter al tractului Cernăuților, a stat 20 ani, purtându oficiul se cu zel și devotament, avându o deosebită îngrijire pentru școlile tractuale, resadnițele culturale poporului se credincios.

La anul 1862 eruditul și activul bărbat a fost chemat în consistoriul episcopesc, mai târziu arhiepiscopesc, și la 1865 a fost înaintat la trepta de consiliar consistorial.

Remânându veduv, la 1874 întră în statul monachal, luându numele Silvestru, la 1877 înaintă la trepta de archimandrit și la 1880, fu numit arhiepiscop și metropolit al Bucovinei și Dalmației.

Precum în cele bisericesci, așa și în cele civile ale țerei și ale statului repozatul a lucrat cu bărbația admirabilă și devotament neîntrecut, și de aceea s'a și putut bucura de înalte onoruri. În mai multe periode a fost ales deputat în dieta țerei și în senatul imperial, membru în comitetul țerei, vice-president al „Societății române“ din Bucovina și multe alte corporațiuni literare și culturale, și în cele din urmă numit „doctor al s. teologii.“

Activitatea metropolitului Silvestru pe toate terenele vieții publice a fost foarte asiduă și mănăsă. Înființarea de fonduri pentru ameliiorarea stărei materiale a preoției eparchiale, pentru veduvele și orfanii preoților, pentru îmbunătățirea salariilor învățătoresci, pentru ajutorirea tinerimei

scolare de ambe secsele și multe altele de acestu feliu voru perena memoria iubitelui archiepiscopu; ear numeroșele scrieri, preste 30 la număr, cu deosebire bisericesti și scolare, precum și înființarea și înzestrarea tipografiei arhiepiscopesti pentru înmulțirea și răspândirea acelor și a altor scrieri folosite, voru pune numele metropolitului Silvestru alu Bucovinei între primele nume de onore ale bărbaților nostri, cari s'au distinsu întru luminarea poporului lor. Și ca unii, cari amu fostu fericiți a cunoște pre răposatul și în persoană, constatăm, că nu este figură oratorică, ci purul adevăr, ceea-ce predicatorul catedralei, Dr. Stefanu Saghinu, dice în frumosul cuvântu funebru dela înmormântarea iubitelui părinte:

„Da! activitatea defunctului e cunoscută înaintea ómenilor și înaintea lui Dumnezeu. Nu voiú, și inima mea este și prea zdrobită de durere și amărăciune, ca se potú înșira aici, după obiceiul panegiricilor, toate faptele mărețe ale reposatului; acésta s'a făcutu de alții la multe alte privilegii în modú multú mai elocuentú. Ajungă se relevezú în acestú momentú, că nici o instituțiune pentru creșterea poporului în credință și întru frica Domnului, nici o instituțiune de cultură, de binefacere, de progresú, care a existatú și există în țeră, n'a rămasú, fără ca scopurile ei se fi fostu îmbrățișate și promovate de reposatulú cu căldura și zelulú unui mecenat“.

Astfelú prevedința divină, care a datú Bucovinei pre acestú bărbatú, l'a și înzestratú cu putere de susú, l'a învrednicitú a ajunge 77 ani ai vieței, și a făcutú realitate dorința inimei lui, exprimată la întronarea sa, după căldurosulú discursú alú reposatului baronú Alecsandru Vasilco, când noulú archiepiscopú, privindú asupra miilor de credincioși, cari cu fețe vesele cântau în fața bărbatului doririlorú sale, dise: „*Dee Domnulú, ca activitatea mea ca arhiepiscopú și metropolitú se fiă astfelú, ca precum la întrarea Mea serbătorescă în acestú palatú me însoțescú miú și miú de*

credincioși cu fețe vesele și pline de bucurie, așa la eșirea Mea pentru veci din acestu palat, aceste mii de credincioși se me petrecă în ultimul meu drum, ce-lu voi face, cu lacrimi și petrunși de durere“.

La ziua SS. Apostoli Petru și Pavelu 1893, a sêrbatâ adormitulü în Domnulü, și cu elü împreună toți filii bisericei sale, iubileulü de 50 ani al preoției veneratului seü părinte; dar salutara lui activitate din acestü periodü l'a făcutü neuitatü, nemuritorü, și în istoria bisericei ortodoxe române, lângă gloriosele nume ale unui Antimü alü Munteniei, Veniaminü alü Moldovei, Andreiü alü Ungariei și Transilvaniei, va străluci și numele *Silvestru alü Bucovinei*.

Fiă-i țerâna ușorâ! Fiă-i memoria întru binecuvântarea neamului seü!

Z. Boiu.

INSTALAREA METROPOLITULUI

Dr. VICTORÜ MIHALYI de APȘA.

În fine, după veduviâ de apröpe trei ani, și scaunulü metropolitanü gr. cat. de Alba-Iulia și Fägärașü este întregitü, și la 14/26 Maiü a. c. noulü metropolitü Dr. *Victorü Mihalyi* de *Apșa*, care döue decenii a păstoritü diecesa Lugojuului, a fostü instalatü cu rarâ solemnitate în scaunü, funcționandü ca comisarü alü scaunului papalü Esc. Sa Episcopulü Oradiei-marî *Michailü Pavelü*, ear ca comisarü gubernialü asistandü consiliarulü aulicü G. *Szatmáry*.

Nu este problema acestorü șiruri, a însera festivitățile cele impunătoare, ce s'aü succesü în aceste zile de bucuriâ, dela plecarea din Lugoju a mirelui bisericei, în totü percursulü călătoriei: primirea cea festivâ în reședința metropolitanâ, bubuitulü trêscurilorü, lumina feericâ a conductului, farmeculü muzicei și cântărei, însuflețirea imniilor aclamațiunii din partea poporului, frumșețea cultului divinü alü instalărei, mulțimea și opulența meselorü festive cu însuflețitele lorü toast, veselie concertelorü și salturilorü, cu cari tinerimea din tôte

părțile a decoratū și invioratū aceste sērbări. Tóte acestea le-a descrisū în modū laudabilū pressa nóstră națională și în parte și cea străină, ambe bine reprezentate, și ȃilele acestea suntemū siguri că vorū plinī o frumósă paginā în istoria poporului nostru.

Ceea-ce însē a datū acestorū sērbări lustrulū celū ade-vēratū, care va rēmāné și după-ce ne vom întórce dela poesia acestorū memorabile ȃile la prosa vieȃei cotidiane, este *iubirea și încrederea poporului* cătră ilustra persónă a alesului seū, iubire pentru iubire, și triumfulū acesta alū voinȃei poporului asupra tuturorū uneltirilorū contrare, cari și acēstă manifestare a iubirei tindeaū se o falsifice, vrēndū se impunā bunului poporū unū omū străinū, unū tatā vitregū, care nici la repeȃitele și stāruitoarele rugări ale filorū seī nu și-a întorsū inima spre dēnșii.

Este unū ce fórte îmbucurătoriiu simpatia aceea nefățarită a poporului românū cătră bărbatulū doririlorū sale, precum și sanȃiunea p. înaltă și preconisarea bisericēscă, ce s'a datū votului bisericeī. Dar ca din păcharulū acestui nectarū se nu lipsēscă nici amărăciunea imbecilităȃii omenescī, eată și partea inversă a lucrului: o parte a bisericeī lipsesce chiar dela înalta solemnitate, la carea pe toȃi îi chiamă serbătórea instalărei capului bisericeī. Cum se póte, că pe când aici sunt reprezentate chiarū și biserici străine, pe atunci factorii, cari staū în fruntea acelei părȃi seū chiar a acelorū părȃi a bisericeī de unū ritū și de una credinȃă se stea indiferenȃă și cari după cuvēntulū scripturei sē caute mai multū cele deșerte ale ómenilorū, decât cele eterne dumneȃesce?

Istoria va pronuncia sentinȃă sa și asupra acestui faptū.

Eară noi, ca cei-ce facemū parte din iubita nóstră Asociaȃiune transilvană, carea conservă cu scumpētate legătura cu suprema nóstră instituȃiune sciinȃifică și culturală, carea cu puȃinū mai nainte a chiămatū pre bărbatulū sērbătoritū între membrii seī onorari, ne asociāmū opiniunei publice a poporului nostru și aducemū noulū Metropolitū omagiile înaltei stime, ce datorimū demnităȃii, erudiȃiunei și meritului.

DELA CONGRESULŢ Bisericeii ORTODOCSE ROMĂNE DIN UNGARIA ŞI TRANSILVANIA.

CongresulŢ bisericeii ortodocse romăne din Ungaria şi Transilvania, care după lege avea să se întrunească la 1 Octobree 1894, însă din fatalele „consideraţiunii politice“ ale guvernului, pe lângă toate solicitările, abia s'a pututŢ deschide la 7/19 MaiŢ a. c., afară de multe alte concluse meritorie în afaceri bisericesci, scolare şi fundamentale, a luatŢ poziţie hotărîtă şi faţă cu nefericitele legi așa numite politico-bisericesci, combătute şi repudiate atâtŢ în sinódele parohiale, protopresbiterale şi eparchiale ale bisericeii ortodocse romăne, cât şi în numéroşele adunări interconfesionale ale poporului romănu. CongresulŢ dar a hotărîtŢ, că biserica ca atare nu recunoşce de validă căsătoria, carea n'a fostŢ încheiată după canónele bisericesci.

Hotărîrea congresului în această privinţă este cea următoare :

1. CongresulŢ ţiindŢ contŢ cu părere de rău de tendinţa legilorŢ noue bisericesci, stricăcioşee bisericeii, aprobă paşii întreprinşi din partea eparchiilorŢ şi a archiereilorŢ, întru combaterea lorŢ, şi enunţă, că şi în viitorŢ va lupta pe toate terenele legale, ca aceste legi să se casseze.

2. Biserica ortodocsă romănă numai aceea căsătoria o va considera de validă din punctŢ de vedere bisericescu, care va fi încheiată după prescrişeele bisericeii, decŢ credincioşii şi *după introducerea căsătoriei civile vorŢ trebui să se supună căsătoriei bisericesci.*

3. Toate căsătoriile, cari pe lângă actulŢ civilŢ nu vorŢ fi încheiate şi după prescrişeele canonice bisericesci, se declară de nevalide.

4. Pentru de a face o uşurare óre-care credincioşilorŢ, se decide, că vestirile bisericesci pentru publicitate se reducŢ la una, ear licenşeele se cassază.

5. Ca rebonificare pentru cassarea licențelor, congresul decide, ca protopresbiterii să se escontenteze cu anumite sume din partea eparchiilor.

6. Cu privire la divorțuri congresul decide, că se vor face totu în înțelesul canónelor, dar procedura matrimonială are să se ușureze și să se simplifice, și astfel regulamentul de divorț se va lua la revisiă.

7. După introducerea matriculelor civile, biserica va continua a-și conduce după dispozițiile de până acum, cu totă esactitatea matriculele sale, cari vor servi ca controlă față de matriculele civile.

În fine consistoriul metropolitan se însărcinează, a face o instrucțiã detaiată la timpul seã, referitoare la punerea în lucrare a celor decise.

Ba congresul a mersu cu unu pasu și mai departe, și pre doi membri ai seã (deputatul dietalu *Ioanã Beleşu* și membrul casei magnașilor Dr. *Iosifã Gallã*), cari contra așezămintelor bisericeii lorũ au votatũ pentru proiectele guvernulu, nu i-a verificatũ, cu tóte că în formã alegerile au fostũ neescepționabile, ci a hotărítũ a ținé în suspensũ verificarea lorũ, până se va pronuncia sinodulũ archierescu, decã și încãt acei doi deputați congresuali au vãtematũ, ori nu, principiile și disciplina bisericeii lorũ?

Conclusulũ luatũ din partea congresulu în acestã privințã, este celũ urmãtoriu :

„Alegerile deputașilor Dr. Iosifã Gallã și Ioanã Beleşu în partea formalã se aflã în ordine; considerãndũ înse, cã numișii aleși deputași, ca membri ai legislașionei țerei, în cestiumile așã numite politico-bisericesci au luatũ o finutã, care stã în contrastũ cu simșemântulũ generalũ alũ clerulu și poporulũ nostru, și cu espresese declarașionũ ale sinódelorũ eparchiale, și ale altorũ corporașionũ bisericesci din întrẽgã provincia noștrã metropolitanã, cari aflã în respectivele proiecte de legi unũ evidentũ pericolũ

pentru interesele vitale ale bisericii noastre: cestiunea verificării numițiilor doi deputați se ține deocamdată în suspensă, și sântulă sinodă episcopescă ală provinciei noastre metropolitane este rugatū, a se pronunța pe bazele canonice ale disciplinei bisericesci, dacă acești doi membri ai bisericii în casurile concrete sunt, ori nu, culpabili de vătămarea principiilor și a disciplinei bisericesci". —

Din celelalte concluse luate mai amintimū, că față cu art. de lege XXVI, privitoriu la urcarea salariiloră învățătoresci etc., consistoriulă a întreprinsū o colectă, din carea aū rezultatū 72,664 fl. 78 cr., și congresulă a hotărîtū și modalitatea împărțirei acestorū ajutōre între eparchiă, precum și continuarea colectelorū.

În privința averiloră bisericesci s'aū luatū concludsū, a se prepara pe cale constituțională unificarea administrărei lorū în tōtă provincia metropolitană.

Ca unū momentū înălțatoriū însemnāmū în fine, că cu pietate s'a celebratū doxologiă pentru plinirea iubileului de 25 anī ai vieței constituționale a bisericii ortodoxe, și în necsū cu acēsta s'a sērbătū parastasū pentru sufletele marilorū bărbați ai bisericii: metropolitulū *Andreiū* și fondatorulū *Emanuilū Gojdu*.

SCOLA CIVILĂ DE FETE A ASOCIAȚIUNEI.

Preste puține zile scōla civilă de fete a Asociației, împreunată cu internatū, va fi chiamată a proba de nouă vitalitatea și progresarea sa; și esamenele publice, ce se vorū ține după programa publicată în Nr. 5 alū acesteī foī, vorū avē se dea sēmă înainte publicului, decă scōla acēsta a pestratū și încatū a sciutū pēstra și în anulū espiratū bunulū prestigiu, de care s'a bucuratū până acum.

Scōla acēsta dela înființarea ei, și cu deosebire dela anulū 1892, când a dobânditū dreptulū de publicitate, a fostū în continuă desvoltare și creștere, atātū în ce privesce edu-

cațiunea și instrucțiunea, cât și în privința numărului elevelor, cari o cercetază, atât interne cât și externe.

În anul expirat 1894/5 numărul elevelor a fost cel mai mare dela întemeierea școlii în uestiune, atât de mare, încât spațiul a devenit prea strimț, și comitetul Asociațiunii se ocupă deja cu ideea lărgirii și amplificării ei.

Ca o completare a claselor și o tranșiune dela viața școlară la cea familiară, școlă acesta are de mai mulți ani și un al IX-lea curs numit complementar, în care se dă elevelor instrucțiunea de lipsă întru înmulțirea cunoștințelor lor teoretice, dar totdeodată și în cunoștințele cele mai necesare practice ale economiei de casă: bucătărit, lucrul de mână femeescă ș. a.

Desvoltarea firască a lucrului aduce cu sine, ca paralel cu acest curs complementar, școlă cu timpul se se provadă și cu câte un curs special de *musică și cântare, caligrafia, desemn și pictură*, apoi *bucătărit, cusut* ș. a., cari aparțin sferii economiei femeesci, ca astfel fetițele, cari au terminat cursul școlar, se pot îmbrățișa și vre-una din aceste specialități, și la eșirea din școlă se fiă pregătite de ajuns, a pute întra în viața practică.

Una din problemele acestei școle în desvoltare este fără îndoială și *cursul pedagogic*, după numirea din România *cursul normal*, care se pregătesc pre elevele pentru statul învățătoresc; însă cu această idee se ocupă deja de mai mult timp autoritățile noastre bisericesci și școlare, și credem că nu mai e departe timpul, când în privința acesta vom vedé făcându-se un salutar început. Căci întocmai precum pentru educațiunea băieților se recer școle normale seu pedagogice, așa și pentru creșterea și instruirea fetițelor de etate mai naintată se cer puteri didactice femeesci; dar și împregiurările speciale ale patriei noastre impun autorităților noastre bisericesci datorința, de a înființa și susține, fiă în toate diecesele deosebit, fiă prin întrunirea acelor, câte o *pedagogia pentru fete*.

Școlile de fete, ală căroră numără și la noi cresce din ce în ce, reclamă neapărată și o pedagogiă pentru fete; căci pedagogiile de stată din patriă nu dau garanțiile de lipsă pentru crescerea *bisericească* și *natională*, ce o cerem noi ca o condiție neapărată a educațiunei secsului femeescă.

FUNDAȚIUNEA GOJDU.

Representanța „Fundatiunei Gojdu“ a publicatū Analele acesteī fundatiunii pe anii 1892, 1893 și 1894. După aceste din urmă inventariulū averei fundatiionale la finea anului 1893 arată:

a) Active licuide	1,641,661 fl. 28 cr.
b) Pasive	193,943 fl. — „
așa dar restulū activelorū face	1,447,718 fl. 28 „

față cu anulū 1892 se arată o sporire a averei fundatiunei cu 110,757 fl. 82 cr.

Ear față cu averea dela începutū din anulū 1870 de 93,427 fl. 79 cr., se arată unū crescământū de 1,354,290 fl. 49 cr.

Așa dar fundatiunea Emanuilū Gojdu, carea la anulū 1870 se începuse cu suma rotundă de 93,000, la finea anului 1893 a crescutū la respectabila suma de 1 millionū și jumătate floreni.

Ear bugetulū fundatiunei pentru 1895 arată suma perceptelorū, ordinare și estra-ordinare la olaltă, cu 82,448 fl. 06 cr.

erogate, ordinari și estra-ordinare la olaltă 22,339 fl. 26 cr.

așa dar la finea anului 1895 va rămâne unū

restū disponibilū de 60,116 fl. 80 cr.

Stipendistii vechi ai fundatiunei aū fostū pe anulū scolarū 1893/4: 6 medicinistii, 22 juriștii, 4 filosofi, 1 farmacist, 9 tehnici, 9 gimnasiștii și 24 rigorosanții.

Ear stipendistii noi s'aū priimitū: 3 medicinistii, 11 juriștii, 2 filosofi, 1 tehnic, 1 comercialist, 4 gimnasiștii, cu totul dar 97 stipendistii.

Schimbări mai însemnate în *personalulū representanței* s'aū făcutū prin aceea, că dlū G. Serb, administratorū alū realităților fundatiionale din Budapesta, s'a alesū în representanță, și în loculū D-Sale s'a alesū dlū Atanasiū *Cimponeriū*, fostū membru în representanță, ear secretarū alū fundatiunei s'a alesū dlū Georgiū *Bogoevič*.

Analele fundațiunei, cari se împartū gratuitū la redacțiunii și institute și corporațiunii se află de vîndare la *cassa metropolitană* din Sibiiū și la *cancelaria fundațiunei* din Budapesta à 50 cr. exemplariulū, sunt de mare însemnătate, pentru-că dau unū tabloū fidelū despre activitatea reprezentanței și despre starea cea înfloritōre a memorabilei fundațiunii, prin carea fericitulū Emanuilū Gojdu s'a făcutū unū adevēratū mecenatū alū sciinței și culturei poporului românū.

SOCIETATEA DÓMNELORŪ ROMÂNE DIN BUCOVINA.

Societatea dómnelorū române din Bucovina a ținutū adunarea sa generală la 21 Aprile în sala palatului țerei, fiind presente 49 membre și o mulțime de membri binefăcētōri și óspeți. Presidenta Dna Elena de *Popovici* în cuvēntulū de deschidere a datū espresiune profundei dureri pentru perderea preameritatulū sēū protectorū, arhiepiscopulū și metropolitulū Silvestru Morariū, apoi a dlui C. cav. de Mārza, a Dna Elisa Sturdza născute baronū Hurmuzachi. Din raportulū comitetulū estragemū, că societatea, carea a înființatū și susține acum și o scólă de fetițe cu internatū, este în continua crescere și desvoltare, atātū în ceea ce privesce numērulū membrilorū (onorari 11, fundatori 14, ordinari 106, sprijinatori 48, corespondenți 57, cât și în privința stārei materiale. Membri noi aū intratū în cursulū anului 1894/5 31 membri fundatori, 12 ordinari și 19 sprijinatori. Filiale nōue s'aū înființatū dōue: Pārtescii inferiori și Căliceana.

Pentru sprijinirea scōlelorū și scolarilorū sērmanī, societatea, afară de întreținerea internatului, a spesatū 1750 fl., dānd scolarilorū seraci haine, cărți, recuisite de scólă și ajutōre în bani, parte lunare, parte pe odată. Spre a se poté acēsta, societatea a făcutū o colectă, din care s'aū adunatū 1887 fl. 23 cr., din care sumă s'aū împărțitū haine de iarnă și ajutōre în bani.

Cursul de limba romānă pentru fetițe, a fostū cercetatū de 182 eleve; invēțământulū s'a predatū în dōue despărțeminte de cătră 2 invēțātōre.

Internatulū pentru fetițele, cari cercetēzā diferitele scōle din Cernăuți, s'a deschisū în anulū acesta cu deosebire prin

munificența dnului G. cav. de Popovici, mare-proprietariu în Stroesci, care a creatu în scopul acesta o fundațiune de 10,000 fl., dați în administrarea societății. Casa pentru internat s'a cumperat cu 12,500 fl., ear pentru adaptarea ei s'a s'au spesat 7,690 fl. În internatul deschis la începutul anului scolariu 1894/5 află întreținere și educațiune 31 eleve, 26 grătitu, ear 5 cu contribuirea de câte 5 fl. pe lună.

Directora s'a numitu d-șora Stefania Torețchi. Pentru *industria de casă*, societatea a dispusu instruirea copilelor în lucrul de mână, a arangiatu un bazar și va se arangeze și un bazar pentru vândarea obiectelor.

Fundațiunil a priimitu Comitetul sub administrarea sa: de câte 500 fl. dela dlă Ioană Griboviciu, parochu în Stănesci și soția sa Eufrosina întru memoria copiilor lor Aurora, Aristia, Sinclitica și Elvira. Ear fundațiunea Paraschiva de Repta, creată de archimandritul Vladimiru Vasilie de Repta întru memoria maicei sale, a sporitu cu 400 fl.

Starea averii societății este de 10,779 fl. 66 cr., precum și 6 fundațiunil încă în creștere. Afară de tacele membrilor aș mai intrat în societate o mulțime de subvențiuni și daruri, din cari amintim: 3 ajutore de câte 25 fl. lunar dela reposatul Metropolitu Silvestru, 1000 fl. dela reposatul Constantinu cav. de Mărză, 1000 fl. dela Banca de Escomptu din Viena, 748 fl. dela cav. Modestu de Grigorcea, câte 500 fl. dela D. cav. Goian și dela dlă Dr. Jancu cav. de Zotta, 350 fl. dela însoțirea districtuală de creditu din Storojineți, 214 fl. 65 cr. dela D. Grigorie de Pantasie, 200 fl. dela Al. G. cav. de Popovici, 200 dela N. N., 150 fl. dela dōmna Eufrosina Pantasie, 150 fl. dela dlă Jancu cav. de Tabora, 150 fl. dela dlă Jancu cav. de *Volcinschi*, 147 fl. 20 cr. dela dna Elisa Sturdza născută Hurmuzachi, 100 fl. dela dna Victoria de Grigorcea, 100 fl. dela Dlă archimandritu E. Ciuntuleac etc. etc. Preste totu 28,236 fl. 75 cr.

În fine bugetul pe 1895 este la spese de 3700 fl., ear la acoperire de 3899 fl. 66 cr.

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Cu începerea anului școlar 1895/6 se priimesc 15 fețe dela 11—14 ani în institutul *Ioan Otteteleșan* dela Măgurele.

Cursul este de 5 ani, avându eleevele totă întreținerea în institut.

Copilele, cari aspiră a fi priimate în acest internat, trebuie se aibă cinnoscințele, ce se cer în România la terminarea școlilor primare, și se fiă născute din părinți seraci.

Cererile pentru suscepere au se fiă instruite cu atestat de botez, de paupertate și despre terminarea clasei IV primare, și sunt a se adresa la *Academia Română* (Calea Victoriei Nr. 135) pentru comisiunea fundațiunei Otteteleșan, carea va examina cererile, va supune pre eleevele unui esamen de primire din cetire și scriere analiza etimologică și sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țerilor române; esamenele se vor face în localele Academiei la 4 Septembrie, ear cursurile vor începe la 18 Septembrie a. c.

Resultatul esamenelor se așterne Maiestății Sale Regelui, ca protector al Academiei, spre decider.

Ear pentru lucrări literare Academia publică pe 1895 următoarele premii:

A. Premii pentru cărți publicate. I. *Premiul Năsturelă-Herescu*, din seria *b*, de 4.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orî-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuariu până la 31 Decembrie 1895. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 esemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Decembrie 1895. II. *Marele premiu Năsturelă-Herescu*, din seria *b*, în sumă de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orî-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1893 — 31 Octobrie 1896. III. *Premiul Statului Lazaru*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1894 până la 31 Decembrie 1895, se u celei mai importante invențiuni științifice, făcute dela 1 Ianuariu 1894 până la 31 Decembrie 1895. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 esem-

plare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Decembre 1895. IV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de orice natură. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Octombrie 1895. V. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 unei cărți scrise în limba română, cu conținut *literar*, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1895 până la 31 Octombrie 1896. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octombrie 1896. VI. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, în suma de lei 1.500, se va decerne în sesiunea generală din 1899 celei mai bune cărți didactice în limba română, dintre cele tipărite dela 1 Ianuariu 1895 până la 31 Octombrie 1898. Terminul depunerii la cancelaria Academiei în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octombrie 1898. VII. *Premiul Hagi-Vasilie*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul dela 1 Ianuariu 1894 până la 31 Octombrie 1899, al cărei cuprins va fi: Istoria comerțului la Români, seû starea actuală a comerțului în România, seû studii asupra legislațiunii comerciale în Statul român, seû orice alte subiecte privitoare la comerțul român. Terminul prezentării cărților, în 6 exemplare, pentru concurs va fi până la 31 Octombrie 1899.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date. VIII. *Premiul Alesandru Ioan Cuza*, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. IX. *Premiul Alecsandru Ioan Cuza*, de 6.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Psichologia și metafisica poporului român după literatura populară*. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. X. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai

bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului“. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. XI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect: „Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice“. Manuscrisul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în 8° garmond. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1896. XII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiunii istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812, cu deosebită privire asupra Hotinului, regiunii centrale și Bugiagului“. XIII. *Premiul G. San-Marinu*, în sumă de 2.000 lei împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din 1898 celei bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiunii asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient, cât și la Occident, începând cu secolul XVI până la anul 1860“. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs va fi la 1 Septembrie 1897. XIV. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da în sesiunea generală din 1898 pentru cea mai bună: „Carte de lectură pentru școlile secundare“. Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierei (de minimum 30 cople de tipar garmond) de 1.000 exemplare, din care 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1897. XV. *Premiul Alecsandru Bodescu*, de 1.500 lei, se va decerne în sesiunea generală, din 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea-Albă“. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1898. XVI. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului se va decerne în sesiunea generală din 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875“. Terminul prezentării manu-

scripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1898. XVII. *Premiulă Statulă Lazără* de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anulă 1899, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiectă: „Studiulă hidrografic completă ală unuia din următoarele rfuri: Jiulă, Oltulă, Argeşulă, Ialomiţa, Siretulă.“ Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1898. XVIII. *Premiulă Statulă Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din 1900 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiectă: *Istoria Româniloră în timpulă Domniiloră Regulamentare*“. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până 1 Septembrie 1899. XIX. *Premiulă Princesa Alina Ştirbeş* se va da în sesiunea generală din 1902 pentru cea mai bună scriere despre: „Principiile morale şi creştinescă, de cari trebuie să se conducă părinţii în educaţiunea copiiloră loră. Premiulă este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiulă autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierei (de minimum 30 côle de tipară garmondă) în 1000 esemplare, din care 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1901. XX. *Premiulă Princesa Alina Ştirbeş* se va da în sesiunea generală din anulă 1906 pentru cea mai bună scriere despre: „Istoria României dela fondarea Daciei până la finele secolului presentă, pentru usulă şi întărirea simţminteloră patriotice ale tuturoră cetăţeniloră“. Premiulă este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiulă autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 côle de tipară garmondă), în 1.000 esemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1905.

Notă. — Manuscriptele lucrăriloră puse la concursurile premiiloră de sub Nrii VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX şi XX, se vor presenta anonime, purtând o divişă, care va fi reproducă pe ună plică sigilată cuprinđendă numele concurentelă. Academia îşi rezervă dreptulă de a tipări în publicaţiunile sale lucrările, ce se voră premia. Premiile se vor da autoriloră numai după tipărirea lucrăriloră premiate. Concu-renţii sunt obligaţi, a areta totdeuna în scrisă, pentru care anume premiă presintă lucrările la concursă.

Din generoşa donaţiune de preste 1 millionă a fericitulă Vasiliă Adamachi, Academia publică următoarele burse (stipendi):

a) o bursă de 100 lei la lună, pentru *scôle de poduri și șosele* pe totu timpul studiului;

b) doue burse totu de câte 100 lei la lună pentru 2 tineri dela *facultatea de medicină* din Iași;

c) o bursă de 3600 lei pe anu, plus cheltuelile de scôlă și cele de drumu, pentru *scôla de mine* din Freiburg (Sacsonia);

d) o bursă de 3000 lei anuală și spesele de scôlă și de drumu pentru universitatea din Viena, *studiulu geologiei*, pe trei ani. Admiși sunt ori ce tineri români afară de hotarele regatulu;

e) o bursă de 6800 lei pe anu, plus spesele de scôlă și de drumu, pentru unu elevu alu unei *scôle de mine* din statele unite americane. Problema acestui cursu este cu deosebire studiulu scôterei și prelucrării petroleulu.

CÂTE-VA OBSERVĂRI ASUPRA COMMASĂRILORŪ.

Timpu îndelungatu, secoli întregi au trecut, până când genulu omenescu, sporindu-se mereu, a totu cuprinsu câte puțină din suprafața globulu pământescu, așezându-se cu turmele sale de vite mai cu sémă pe acele locuri, cari i se păreau mai acomodate și mai bune pentru pășunită.

Cu timpul și viața acésta de nomadi, cari adecă se mutaă cu turmele loră dintr'ună locu într'altulu, a începutu a se mai restringe, așezându-se popórele stabilu pe locurile ocupate pe cale pacinică séu prin cucerire.

În modulă acesta ni se infățîșeză primele ocupațiuni ale pământulu prin triburi și popóre, — ocupațiuni, cari parte formaă proprietatea duciloru séu voivođiloru, parte a întregulu poporū colonisatu. Cei dintăiū au sciutu cu timpul, pe multe locuri, ca se cucerescă și partea poporulu pe séma lorū, obligându-lu pe acésta a face serviți de iobăgiă.

La începutu, dupăcum am đisū și mai susu, triburile și popórele trăiaū mai cu sémă după crescerea vitelorū; după ce s'au mai înmulțitu însă au începutu a cultiva și bucate, purtându o economiă micstă (amestecată) de vite și de câmpu.

Astfelu aşedându-se popóarele stabilitu într'unu locu, au începutu a-şi face movile (ţeve) câmpuriloru, pe cari cu timpul le au împărţitu în trei părţi: ogóre, cari se lásau şi pentru păşunitu, semênaturu de tómnă şi de primăvéră.

Sistemulu celoru trei câmpuri se ascrie Germaniloru, dela cari l'au adoptatu cele mai multe state. Astădi mai sporindu-se popóarele, s'a adevéritu, că nici sistemulu celoru trei câmpuri nu mai póte împăca trebuinţele loru dílnice, din care causă s'a inventatu sistemulu câmpuriloru commasate.

În câmpurile commasate nu se mai lasă ogorú, ci pământulu se cultivă întregu în totu anulú, schimbându-se numai sêmênaturile de pe elú. De aceea sistemulu acesta este mai potrivitú acolo, unde nu lipsescú braţele pentru lucrulu câmpulu.

Nu este scopulu acestorú şire, de a intra în detaiu asupra câmpuriloru commasate, arătându modulú lorú de împărţire şi cultură, ci mai multú de a aréta aci pe scurtú motivele pentru şi contra commasáriloru.

Partisanii commasáriloru susţinú, că pământulu nu odichnesce nici unú anú şi decă se lasă în ogorú, de óre-ce sárurile şi leşiile aflátóre în elú totú aşa se topescú şi nimicescú, ca şi când s'ar lucra; că ogórele, după ce se ară, nu mai dau nici vitelorú păşunea de lipsă, aşa încátú acelea staú se pără de fóme preste véră; că fiindú pământurile tare parcelate şi risipite, se perde multú timpú de lucru cu alergatulú dela unú locú la altulú; că nefiindú pământurile bine însemnate prin petrii séu brazde, se întéplă multe daune şi neplăceri cu vecinií agrilorú şi fênaşelorú; că la uscatulu fênelu cu deosebire se alérgă fórté multú dela unú locú la altulú, mai cu sémă când se arată câte o plóia; că fiindú pământurile necommasate tare înguşte şi mici, nu se potú nici îmbunătăţi şi gunoi cum se cade, de óre-ce pe timpú de ploii totú gunoiulu se spală şi strecórá pe ale vecinilorú, cu

deosebire decât mai sunt și ceva pieșișe; că „schimbându bucatele, — diceau și străbunii nostri, — încă odichnescu agrii, fără a perde o parte din venit“, rămânendu pământul nelucrat; că ómenii s'aú mai înmulțitu, érá pământul a rémasú totú acela, prin urmare trebuie întregú lucratú în totú anulú; că pe ogóre nu se póte ținé unú soiú de vite mai bună, de óre-ce pierú de fóme véra mai alesú ș. a. ș. a.

Contrarii commasárilor susținú, că bucatele nu se mai facú așa bune în câmpurile commasate ca în ogóre, cu deosebire gráulú se pipernicesce de totú; că nu se mai potú ținé nici atâtea vite ca până acum, de óre-ce și preste vérá în grajdú recerú prea multú lucru, érá pășunile comunale devinú prea înguste, strimte și scumpe pentru tóte vitele locuitorilorú; că cu ocasiunea commasárilor se întâmplá prea multe nedreptáți, apoi spese mari, pentru acoperirea cărora proprietarii de pământú trebuie sê se înglode în mari datorii; că pământulú pe cele mai multe locuri e tare deosebitú după calitatea și fertilitatea lui, prin urmare pe lângá tótá bunăvoința nu se póte împărți dreptú; că pe multe locuri sunt riuri, cóste și morástine, cari potú deveni stricáciose pământurilorú commasate; că de-și cu ocasiunea commasárilor se dá pământulú la unú locú, totuși avéndú proprietariulú lui câți-va copii, după mórtea aceuia érá se parcelézá; că fiindú și pământulú o marfá de vëndare, prin acésta elú érá se póte schimba și parcela; că în câmpurile commasate se recerú spese mai mari, atâtú pentru procurarea unuí soiú mai bunú de vite, unelte și semințe, cât și pentru lucrulú câmpulú ș. a. ș. a.

Cumpánind motivele aduse aci *pentru* și *contra* commasárilorú fără pártinire, vom ajunge la acea conclusiune, că pe puține locuri se potú efectuí ele fără vátemarea și daunarea celorú interesați. De aceea poporulú nostru pe cele mai multe locuri, când aude de commasári, se teme ca și când ar audí de altá nápaste séú bólá.

Nu numai poporul nostru, care în urma conservatismului său și-a păstrat: limba, legea și alte datine frumoase strămoșești, dăr chiar și altele privesc cu oare-care indiferență (nepăsare) la reformele introduse în timpul din urmă în economie, pentru cari se receră: bani, bani și er bani, cum dicea Napoleon.

„Se vedem, se ne mai socotim, apoi vom cerca și noi.“
Cam în modul acesta rezonă cei mai mulți dintre plugarii noștri, când li se face vr'o propunere pentru îmbunătățirea soiului vitelor și sămănăturilor. După-ce s'au convins apoi, că acelea sunt bune și rentabile, îndată le cercă și ei, fiă și numai ca de probă pentru un mic început.

Ca dovadă despre acesta, fiă-ne permisă la acest loc a areta, câtă greutate întâmpină la început cultura trifoiului roșu. Îndată ce s'au convins însă și plugarii despre folosul lui, au început a-l cultiva și ei, fiă și numai prin holde, așa încât astăzi puține comune ve mai afla, în cari se nu se cultive.

Așa și cu commasările! Să se convingă și poporul nostru, că acelea îi sunt spre binele și folosul lui, că la introducerea aceloră nu se face părtinire în favorul unuia și în defavorul altuia, și atunci suntem convinși, că și acelea vor fi îmbrățisate cu căldură, ca un nou sistem economic, ce-l pretinde spiritul timpului, în care trăim.

Ioană Georgescu.

DIN SCOLA VIETII.

(Aforisme alese și traduse de Jeronim G. Barițiu.)

Judecă despre alții, precum voiesc să fi și tu judecat de alții.

*

Breton.

Nu condamna nici odată pe deapropoalele tău, până ce n'ai ajuns în pozițiunea lui.

*

Talmud.

Când voiesc să enumeri defecte străine, începe a enumera mai întâi ale tale, și decă nu me înșelă, îți va lipsi timpul pentru defectele străine.

*

Logau.

Când ești singur, cugetă-te la defectele tale; — când te afli în societate, nu vorbi de ale altora.

Chinez.

Cugetați numai a depărta néua, care albesce pragul casei vóstre, și nu băgați în sémă bruma, care copere casa vecinului vostru.

Chinez.

Amice! privesce-te pe tine și nu pe mine. Și decă greșescă eă, îndrăpă-te tu.

Inscripție pe o casă.

Să nu arăți cu degetele mânjite la petele altora.

Francez.

Defectele amicilor se le cunóscemă, dér se nu le numimă.

Proverbial.

Dojenesce pe amiculă tēă în secretă și laudă-lă în publică.

Seneca.

Cel-ce laudă în presentă

Și defaimă în absentă,

E vrednică de pestilentă.

Proverbial.

Muscele descoperă răni, albinele floră, ómenii bună calitățile, ómenii josnici defectele.

Indian.

Ómenii nobili sunt cei ce răspândescă calitățile eminente ale altora: vântulă duce parfumulă floriloră în tóte direcțiunile lumei.

Indian.

Cel-ce vorbesce pré multă despre alții, își arde limba.

Winkler.

Veninulă calumniei nimicesce dintr'odată trei ómenii, pe celă ce o vorbesce, pre cel-ce aude și pe celă ce-lă atacă.

Talmud.

Cel-ce ascultă calumnia e ală doilea calumniatoră.

Ali.

Calumniatorulă are pe draculă pe limbă, și celă ce-lă ascultă, în urechi.

Proverbială.

Aură fără preță fură hoțulă, inimă caldă calumniatorulă.

Rusesc.

Se nu te temă de bălaurulă cu șapte capete; dar teme-te de fățarnici, cari ascultă și răspândescă vorbe; pentru că ceea ce astfel de ómenii aă făcută rău într'ună momentă, tu nu poți îndrepta într'ună ană întregă.

Turcesc — persescă.

Sabii ascuțite taiă amarū, dar limbile false și mai amarū.

Proverbial.

Cu securea tai unū pomū: dér acesta éráși crese la locū.
Cu sabia tai în carne; dér acésta éráși se vindecă. Ranele însă,
care le face limba, nu se vindecă nici odată, și tăieturile ei nu
cicatritéză.

Arab.

Décă cineva te a vorbitū de răū în dosulū tēū, și unū altulū,
care se dă de amiculū tēū, îți spune vorbele acelea: apoi pe acesta
consideră-lū de unū dușmanū și mai periculosū ca pe celū dintăiū;
pentru că acela te vorbește de răū în dosulū tēū, în vreme ce
acesta ți-o spune în față.

Turcesc-persescū.

Când unū omū nobilū își plécă capulū, apoi vina e a aceluia,
care l'a insultatū. Când cine-va întórce lumina, atunci ea arde
mâna celui-ce o ține.

Tibetan.

Cenușa recade în fața celui care o aruncă.

Prob. vest-african.

Necredința — infidelitatea — bate pe propriulū sēū stăpānū.

Proverbial.

Fii tu bunū, și lasă pe ómenī sē te vorbécă de răū; cel ce nu
e împovératū cu pecate proprii, póte portá mai lesne pécate străine.

Rückert.

Când te împunge limba defaimatorului,
Apoi sē-ți faci acésta de mângăiere, că:
Nu sunt tocmai fructele cele mai rele,
La care rodū vespī!

Bürger.

Aruncă óre cineva cu pietrii în pomi fără fructe?

Sadi.

Décă vrēi ca ciórele sē nu te încomodeze cu strigătulū lorū,
nu te faee bumb la turnulū bisericeī.

Göthe.

Onórea e o ființă nevėdută, și adesea o posede acela, care
nu o are.

Shakespeare.

Vięta se asemőnă cu unū teatru: cei mai rēi aū adesea locu-
rile cele mai bune.

Aristonymos.

Succesulū e evidentū, tendența însă nu e nici odată clară.
De aceea tóte istoriile omenesci vor fi eternū judecate dupa succesū.

Rückert.

Eruditul e în patria sa ca aurul în scufa sa. *Arab.*

*
Celui ce nu periginéză din patria sa și nu vede lumea plină de miș de minuni, acela sémene cu o bróscă de fântână.

* *Indian.*

Bróscă de fântână nu vede nimicú din marea largă.

* *Japonez.*

Cine-va nu vede lumea, decă o privesce numai din propria lui feréstră.

Rusesc.

*
În patria mea me tacséză după nume, în străinătate după haina mea.

Talmud.

*
Decă ai avé în internulú téeu tóte calitățile eminente și ești réu înbrăcatú, toți te vor desprețui. Orí cât de cuminte e liliaculú, totuși se dice, că e năpustitú de tóte paserile.

Tibetan.

*
Precum ți-e haina, așa și ospitalitatea. *Arab.*

*
Durerósă e diminéța orfanilorú și séra călătorilorú.

Persan.

*
Celú fericitú se rămână acasă. *Prov. elin vechiu.*

*
Fumulú patriei e mai luminosú decâtú foculú străin. *Latin.*

*
E mai de preferitú a bea în țera proprie apă din păpucú, decât în țeră depărtată și străină mied din pocalú de aurú.

Finic.

Spune-mi ce e aceea ce ómenii numescú „iubire“?

— O copile, lucrulú celú mai dulce și celú mai amar.

Euripides.

*
Orí cât ai fi de fericitú séu nefericitú,

Inima are lipsă de o altă inimă.

Bucuria împărțită e bucurie îndoită,

Durerea împărțită e durere înjumătățită.

Tiedge.

*
Poți se te lipsesci de ómení; dér îți trebuie unú amicú.

Chinez.

*
Voiú se-ți arétú unú mijlocú, fără beatură, fără erburí, fără descánțece: Voesci se fiú iubitú, iubesc.

Hekaton.

O rudenie e o parte a trupului nostru, unŭ amic o parte a sufletului nostru.

Francez.

*

Unŭ amicŭ e unŭ sufletŭ in doue corpuri.

Aristotel.

*

Acelŭ bărbatŭ e nebunŭ, care-și numără *mulțimea* prietinelorŭ; unŭ mănunchiŭ de trestie nu-ți ajută, când ai lipsă de o bătă.

Rückert.

*

Nimicŭ mai obicinuitŭ decâtŭ numirea de prietinŭ, nimicŭ mai rarŭ decâtŭ prietinia adevărată.

Francez.

*

Unŭ bărbatŭ fără prietinŭ e ca mâna dreaptă fără cea stângă.

Persan..

*

Cel-ce trăesce fără prietinŭ, n'are se remână multŭ timpŭ înțeleptŭ.

Francez

*

Unii se nascŭ, pentru de a inventa, alții pentru a înfrunțeta; dar celŭ ce auresce atrage mai multŭ privirile asupra sa decât architectulŭ.

Vauvenargues.

*

Aprile face florile, și Maiulŭ primesce mulțemita.

Proverbial.

*

Augustŭ cŭce fructele, și Septembre le adună.

Italian.

*

Omulŭ arŭ trebui să-și dică: Nu-mi pasă decâtŭ ocupŭ vre-o pozițiune, ci decâtŭ sunt capabilŭ se o ocupŭ. Nu-mi pasă decâtŭ sunt cunoscutŭ, ci decâtŭ sunt demnŭ a fi cunoscutŭ.

Confuciu.

*

Nu reflecta la *căți* le placŭ, ci *cui* placŭ; pentru că a nu plăcé celorŭ răi însemnă a fi lăudatŭ.

Seneca.

*

DIN CRONICA LUNARĂ.

Excursiune artistică. Reuniunea română de musică din Sibiŭ, sub conducerea d. profesorŭ G. Dima, a făcutŭ în sărbătorile Rosaliilor o excursiune artistică în România, și a concertatŭ în prima și a treia zi de Rosalii în București, sala Ateneului, ear Joi Reuniunea a datŭ unŭ concertŭ în Brașovŭ, sala redutei, și Vineri

séra întrégă Reuniunea, în număr de 70 persoane, s'a re'torsu în cea mai bună dispozițiune la Sibiiu. Reuniunea a avut în tóte cercurile capitalei cea mai bună priimire; concertul ei de Marți l'a onorat cu prezența M. S. Regina, ear M. S. Regele a distinsu, pre domnul Dima cu audiență privată și cu medalia Benemerenti cl. I.

Diua de 3/15 Maiu o a sərbătoritú întrégă presa română și o mulțime de societăți din tóte părțile românesce, ca o și memorabilă în istoria poporului nostru.

La Seminariul românú din Lipsca s'a deschisú cu 1 Maiú a. c. nou cursurile semestrului de vară. Directorul acestui seminarú Dr. Weigand a espusu scopulú, ce-lú urmăresce filologia română, ear séra a datú în localitatea sa o petrecere membrilorú seminariali, între cari sunt și 7 români, și între aceștia 2 macedoneni. La stăruințele dluí Dr. Weigand pe viitoriú 2 seminariști vorú avé tótă întreținerea în seminariú. Totú la stăruința D. Sale se vorú publica în viitoriú și analele acestui seminarú, și în curéndú va eși de sub tipariú și importantă scriere a aceluia „Călătoriú la Româniú din Macedonia“. Noi încă în anii trecuți am luatú notiță despre acestú memorabilú seminarú și de nou salutăm buna lui intențiune, de a propaga și în străinătate cunoscința limbei și literaturéi nóstre.

Răspunsú la enciclica Papéi. După foile din Turcia patriarculú ecumenicú din Constantinopole pregătesce unú răspunsú la cunoscuta *enciclică a Papéi*, care invită tóte bisericile creștine a se refintóree în sinulú bisericeí romano-catolice. Credemú, că răspunsulú proiectatú ar puté fi fórté scurtú.

În memoria lui Ioanú Brătianú La 4/16 Maiú s'a făcutú unú frumosú peregrenagiú la morméntulú marelui patriotú *Ioanú Brătianu* la Florica, moșia familieí. Partea religiósă o a condusu P. S. S. *Partenie* alú Dunărei de josú cu numérosă esistință. M. S. Regele Carolú a fostú reprezentatú prin adjutantulú regalú maiorú Istratú. La solemnitate aú asistatú mulțime de cetățeni din tóte părțile, mai cu sémă din partidulú liberalú și studentime.

Catedrala din Constanța s'a sfințitú la 21 și cea din *Cernavoda* la 22 Maiú c. Preparativele le-a făcutú architectulú ministerialú d. *Dobrescu*; cultulú dumnezeescú l'a oficiatú episcopulú *Parteniú* alú Dunărei de josú. Guvernulú a fostú reprezentatú prin ministrulú de culte *Tache Ionescu* și celú de justițiá *Al.*

Marghilomanu. Cântările bisericesci le-a executat corul metropolitan din Iași sub conducerea d. *Musicescu.*

Intru amintirea războiului din 1878, prin care România a recâștigat independența, se pregătesc rădicarea unui monument comemorativ.

Bătaia cu flori din Bucuresci, noutate pentru capitala României, introdusă prin osteneala și talentul primarului N. Filipescu, d-na Filipescu, d-na Sichleanu ș. a. și la care a concursă în prima linie A. L. R. principele Ferdinand și principesa Maria, a avut un rezultat preste totă aseptarea: 9000 lei pentru scopuri filantropice.

Kulturgyletul maghiar din Transilvania a avut dela 1 Iuniu 1894 până la 30 Aprile a. c. venit de 130,351 fl. 54 cr. și totă averea lui face în prezent 1,162,349 fl. 20 cr. Numărul membrilor este: 72 pe vieță, 1861 fundatori, 9024 ordinari și 3570 sprijinitori, cu totul 14,527. Bugetul pentru anul acesta s'a statorit cu 62,993 fl. spese. Scóle noue, ală căroră scop principal, precum se scie, e maghiarisarea, s'au mai înființat 3: în Măierău, V.-Odorhei și C. Razotyásfalva; s'a cerut dela guvernă înființarea de scóle de stat, și asile de copii; biblioteci populare s'au înființat 55, coruri de cântări 30; drept premii pentru conducători s'au dat 1000 fl. etc. etc., parte mare din punga țerei, adică din dările cetățenilor.

Persecuțiuni religioare. În „Gazeta Bucovinei“ Nr. 41 a. c. se află reproduș după fôia rusescă „Haliceanin“ un proiect ținut ascuns până pe la 1717, ear de pe atunci dat la ivelă, proiect pentru nimicirea Rușilor (Rutenilor) din partea Polonilor. Pentru curiositate comunicăm în cele următoare unele puncte din strategia secretă, după carea avea să se procedă Poloniilor rom. catolice la nimicirea seă cel puținu la unirea Rușilor ortodocși. Acelea sunt pe scurt: a ține prietiniă cu Rusia, ca ea se nu observe, ce se face cu correligionariii ei din Polonia; a nu fi admiși Rutenii la dirigătorii de stat, a nu se priimi Ruteni nici în serviciu private, a se introduce prin tîrgurile rutene Evrei, cari se le ia din mâni comerțul și averile, a se persecuta preoțimea rusescă de jos până sus și a se aduce în atîrnare de preoțimea polonă, a se ține preoțimea rusescă și familiile lor în prostiă, dependentă și sîrăciă, a propaga între ei celibatul, a se oprî poporul dela scóle, a pune vina tuturor relelor pe Ruteni, a-i aduce prin amăgiri și amenințări în biserică rom. catolică, și decă tôte acestea nu succed, a-i alungă din țără și a colonisa pămên-

tulă rămasă pustiă cu Poloni. Fôrte caracteristică și semenându de mine cu cele practicate apoi și în alte țeri! Și finele? Finis Poloniae!

Reuniune națională regnicolară. În Budapesta se fac preparative pentru înființarea unei reuniuni în măsură mare sub titlul de mai sus, carea se câștige aderenți „în toate stratele societății fără deosebire de religie, naționalitate, partidă politică, stare sêu clasă”, și care și-a luat problema a combate pre adversarii *unității* (se înțelege maghiare), se împace pre cei rătăciți și se desarmeze pre cei ce i-au dus în rătăcire”. — Reuniunea în înființare se deóchiă deja prin numirea și prin aceste caractere ale problemei sale. Credem, că geniul cel bun al românimei va păzi pre toți fiii aceleia, ca nu cum-va prin frase mincinoase să se amăgescă a se face contrarii națiunii, care i-a născut și i-a crescut.

In causa despărțirii ierarchice a Românilor de către Sêrbi. Se scie, că în comunele micste sêrbo-românesce din Ungaria și Banat delat reînvierea metropoliei române se începuse un mare număr de procese pentru biserici și proprietățile aceloră. Delegațiunile congresuale sêrbesci și române au esmis comisiuni din sinul lor, cari se încerce curmarea acestor procese și ajungerea la o împăciuire pe calea bunei înțelegeri. Comisiunea sêrbescă e compusă din dd.: Episcopul Nectarie al Verșetului, Dr. Polit și Dr. Nedelcovici, ear cea română din dd. Nicolau, episcopul Caransebeșului, Dr. Iosif Gall și Vincențiu Babeș. Comisiunile s'au întrunit în reședința episcopescă din Vêrșet, unde s'a făcut un bun început în această cauză. Se vedem și sfârșitul!

Proiectul de lege privitoriu la recepțiunea religiunii israelite a fost priimit în camera magnaților la 3/15 Maiu a. c. cu 108 voturi contra 107, dirimend presidentul pentru proiect. Ear proiectul de lege pentru libertatea confesională (neconfesionalitate) a fost respins cu 110 contra 109 voturi.

Scripte oprite. Ministrul r. u. de culte și instrucțiune publică a dat ordinul autorităților școlare, ca se caute după „scripte agitatorie române”, ce s'ar importa din afară și s'ar distribui între elevii școlilor medii și chiar și ai școlilor elementare. După cercetările făcute de autoritățile școlare de toate confesiunile, nu s'a aflat nimic, și totul se reduce la cine scie ce miserabile denunțaiuni, cari în patria noastră acum mai mult ca orî și când sunt la modă.

„*Carmen Sylva*”. Sub titlul acesta tinerimea academică română din Graz a format o societate literară, ale cărei statute sunt aprobate de guvern. Felicităm din inimă tinera întrunire.

Premii pentru propunerea limbii maghiare. Dlu ministru r. u. de culte și instrucțiune publică a împărțit vre-o 300 premii de câte 50 fl. între învățători, cari facu progrese mai mari cu propunerea limbii maghiare. Se vede, că țera sirmana, ai cărei locuitori din cauza lipsei de pâne emigréză cu miile, totu mai are bani și pentru articuli de lucsu. Credem, că învățătorii români nu voru lâcomi după astfelu de premii cu tendințe nepedagogice ba chiaru antipedagogice.

BIBLIOGRAFIA.

Sub auspiciile Academiei Române au eșitu:

Michailu Kogălniceanu. Discursu de recepțiune, rostitu în ședința solemnă, sub președința M. S. Regelu la 17 Martiu 1895, de *A. D. Xenopol*, membru alu Academiei Române. Cu răsunsulu dlu *Dimitrie A. Sturdza*, membru alu Academiei Române. București, lito-tipografia Carol Göbl, strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 1 leu. (Cu portretulu lu M. Kogălniceanu).

Despre transmiterea proprietăților immunisante prin sângele animalelor immunisate. Discursu de recepțiune, rostitu în ședința solemnă sub președința M. S. Regelu la 24 Martiu 1895, de Dr. *Victoru Babeș*, membru alu Academiei Române. Cu răsunsulu dlu *Nicolae Cretzulescu*, membru alu Academiei Române. București, lito-tipografia Carol Göbl, strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 50 bani.

Basmele române în comparațiune cu legendele antico-clasice și în legătură cu basmele popórelor învecinate și ale tuturor popórelor romanice. Studiú comparativu de *Lazaru Șăineanu*. Operă premiată și tipărită de Academia Română. București, lito-tipografia Carol Göbl, Strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 10 lei.

La țintă! Meditațiune politică de *N. Cristea*, ases. consist. Sibiu, Institutulu tipograficu T. L. Albinu, 1895. Prețulu 40 cr.

Monografia comunei bisericesci române greco-orientale din Bacifaleu (Săcele), protopresbiteratulu Brașovulu, cu portretulu bine nimiritu alu Asesorulu consistorialu, protosincelu *Nicanoru Frateșu*. Brașovú, tipariulu A. Mureșianu, 1895.

Vięta și scrierile lui Eminescu, din sfera literaturęi mai nouę române, de Dr. Ilie *Cristea*. (Lucrare de promoțione academică). Gherla, tip. A. Todoran „Aurora” 1895.

Raportulü generalü alü societății de lecturä „Petru Maior” a tinerimeii române din Budapesta pe anulü scolasticü 1894/5. Localulü societății: strada Pomulü verde (Zöldfa) 43, partere 4. Budapesta 1895, proprietatea societății.

FONDULÜ GEORGIÜ BARIȚIÜ.

Transportü din Nr. 4 1895, 1634 fl. 31 cr. și 9 lei.

Ex. Nr. 211—1895. *Lista Nr. 480*. Colectante: Petru Sän-margiteanü. Teodosiü Lechințianü, preotü gr. cat. 1 fl.; Teodorü Aldea 20 cr.; Dumitru Munteanü, invęțatoriü 30 cr.; Petru Sän-margiteanü, parochü gr. cat. 1 fl. Suma 2 fl. 50 cr.

Cucerdea română, 21 Ianuariü 1895.

Lista Nr. 481. Colectante: Alecsandru I. Moldovanü. Isaia Moldovanü, preotü în Chirileu 1 fl.; Nina Moldovan 2 fl.; Alecsandru I. Moldovan, proprietariü în Chirileu 5 fl.; Stefanü Nilea, invęțatoriü în Chirileu 1 fl. Suma 9 fl.

Lista Nr. 482. Colectante: Nicolaü Popü, parochü gr. cat. Nicolaü Popü, preotü gr. cat. 1 fl. Suma 1 fl.

Transportü 1646 81 cr. și 9 lei.

PARTEA OFICIALÄ.

Procesü verbalü

din ședința comitetulü Asociaționeii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românü, ținută în 13 Iunie 1895 în Sibiiü.

Președinte: I. M. Moldovanü, președintele Asociaționeii.
Membrii prezenți: I. V. Rusu, I. St. Șuluții, Zacharie

Boiu, Ioanŭ Papiŭ, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, N. Togăni
bibliotecariŭ.

Secretariŭ: Dr. V. Bologna.

Nr. 80/209. Tipografia archidieceasană din loc, cu datul 10 Iunie
1895, așterne două conturi, unul ă 165 fl. pentru clișeurile coman-
date spre tipărirea diplomelorŭ, unul ă 148 fl. 68 cr. pentru tipărirea
diplomelorŭ în 1200 esemplare, pentru tipărirea regulamentului in-
ternŭ, a consemnării membrilorŭ Asociațiunei ș. a.

— Spre scire cu aprobare, ér' conturile, în suma totală de
313 fl. 68 cr. se asemnéză la cassă spre solvire din fondulŭ generalŭ
alŭ Asociațiunei.

Nr. 81/191. Domnulŭ Nicolaŭ Sustaŭ, avocatŭ în Brașovŭ,
cu datulŭ 3 Maiŭ transpune dreptă donațiune pentru biblioteca Asocia-
țiuneiŭ diarulŭ „Kronstädter Zeitung“ de pe ani: 1886, 1887,
1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, și „Kronstädter Ka-
lender“ pe ani: 1868, 1871, 1872, 1873, 1875, 1876, 1877, 1878,
1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889,
1890, 1891, 1892, 1893, 1894.

Ear prin domnulŭ Zacharia Boiŭ, primŭ-secretariulŭ Asocia-
țiuneiŭ, transpune o mică colecțiune de acte, spre pestrare în bi-
blioteca Asociațiunei.

— Spre scire cu mulțemită, avëndŭ a-se transpune la bibliotecă
spre păstrare.

Nr. 82/196. Tinerulŭ Ioanŭ Romanŭ, învțăcelŭ-mesariŭ în
Cicmandru, cu datulŭ 17 Maiŭ a. c. cere la ocașiune unŭ ajutoriŭ
din sumele menite spre acelŭ scopŭ.

— Cererea se înapoiază, avëndŭ a se înainta aici, când se va
escrie concursŭ cu acéstă menire.

Nr. 83/200. Președintele Asociațiunei Dl. I. M. Moldovanŭ,
transpune cu datulŭ 22 Maiŭ a. c. cererea domnului Desideriŭ
Borbola, avocatŭ în Sătmarŭ, pentrŭ-ca să se conferescă ficei sale
Laura restulŭ de 500 fl. din stipendiulŭ de 1500 fl. folositŭ de do-
nișora Alexandrina Cunțanŭ, ca elevă la conservatoriulŭ din Lipsca,
seŭ dacă acela nu s'ar putea, să i-se voteze altŭ ajutorŭ de 1200 fl.
orŭ minimum de 1000 fl. pe doi ani, câte 500 fl. pe anŭ, ca să se
pótă cultiva în arta mai înaltă musicală.

— După-ce restulŭ stipendiului de sub întrebare s'a votatŭ,
în ședința dela 6 Septembrie 1894, dlui I. Demianŭ, elevŭ la conser-

vatoriul din Lipsca, ear de alte mijlõce cu acestã menire Asociaþiunea nu dispune, cererea nu se põte ineuviinþa.

Nr. 84/215. Direcþiunea scõlei civile de fete a Asociaþiunei, inaintezã în traducere romãnã Regulamentul pentru esamenele publice, private, supletorii și de emendare dela scõlele poporale superiõre și civile de fete și bãeþi, sustinute de statũ, comune, societãþi și privaþi, — edatũ prin ordinulũ ministrului r. u. de culte și instrucþiune publicã, cu datul 20 Martie 1895. Nr. 5.009, — pe lângã rugarea sã se aprõbe tipãrirea lui ca suplementũ la program'a scõlei din 1894/5.

— Regulamentul servesce spre scire, și se decide a sã tipãri în procsimii numãri din fõia Asociaþiunii „Transilvania“ și dupã aceea în brosurã separatã.

Nr. 85/214. Președintele Asociaþiunei Dl. I. M. Moldovanũ, transpune hãrtia domnului Primariũ orãșenescũ din Sibiiũ, dto 4 Iunie 1895, Nr. 66, prin care se comunicã hãrtia Domnului Comite supremũ alũ comitatului Sibiiului din 30 Maiũ a. c. Nr. 100, cu ordinul Înãltului Ministru de interne Nr. 929/1895, pentru-ca sã se modifice Statutele Asociaþiunei, proveđute cu clausula mãi înãltã de aprobare la 1861, și în specialũ § 5 și 21, cari nu mãi corẽspundũ actualelorũ impregiurãri de statũ, și sã se inainteze în terminũ de 2 lunĩ la înãltulũ ministeriũ r. u. de interne, spre a se provede cu clausula de aprobare.

— Spre scire, însãrcinãndu-se biroulũ a întreveni la onoratulũ Presidiu alũ magistratului orãșenescũ din locũ, ca sã abstea dela terminulũ de 2 lunĩ pentru înaintarea statutelorũ modificate, deõre-ce modificarea lorũ cade în competenþa adunãrei generale, care anulũ acesta se va þine în Blașiu cãtrã finea lui Augustũ st. n., dupã care numai decãtũ se vorũ înainta; ear pentru pregãtirea noului proiectũ de statute se invitã comisiunea numitã deja în ședinþa acestui comitetũ dela 9 Novembre 1892, în persõnele Dlor Dr. Il. Pușcariũ, I. V. Rusu și P. Cosma, ca sã pregãtẽscã proiectulũ de statute, spre a se putẽ înainta la timpulũ seu adunãrii generale a Asociaþiunei din anulũ acesta spre definitivã satorire a tecstului.

Nr. 86. Depãrtãndu-se din Sibiiũ pe timpũ mãi îndelungatũ Dl. Dr. Ilarionũ Pușcariũ, vice-președintele Asociaþiunei și delegatulũ scõlei,

— Sã încredinþezã substituirea, în afacerile de delegatũ alũ scõlei, Dlui primũ-secretariũ alũ Asociaþiunei Zacharia Boiu.

Nr. 87. Verificarea acestui procesu verbalu

— Să incredințeză Domnilor : I. V. Rusu, Z. Boiu și P. Cosma.
Ședința se închee.

D. u. s.

I. M. Moldovanu
președinte.

Dr. V. Bologa
secret. II.

S'a verificatü. — Sibiiü, 20 Iuniü 1895 n.

I. V. Rusu m. p.

Zacharia Bolu m. p.

Partenle Cosma m. p.

Nr. 201/1895.

CONCURSÜ LITERARÜ.

Adunarea generală ordinară a reuniunii districtualei învățătorești aradane, în ședința sa a doua dela 6/18 Aprile a. c. sub Nr. 15 alü protocolulu, conformü punctulu II. din raportulu generalü alü comitetulu centralü, a decisü, ear comitetulu prin subscrisulu biuroü escrie prin acësta premiü de 100 flor. (o sută) floreni v. a. pentru cea mai bună carte românească, merită ca manualü în scöla poporală, din ori ce ramü alü învățământulu, cu terminü de concursü până la 1 Martiü n. 1896, pe lângă următorele condițiuni :

1. Cartea se conține întregü materialulu de învățământü alü ramulu respectivü.

2. Cuprinsulu se nu fiă vastü, dar împărțitü în grade concentrice ; se fiă espusü în stilü clarü și concis, și scrisü cu ortografia Academiei.

3. Lângă manuscriptulu scrisü în trei esemplare anonime se se accludă o cuvertă sigilată, provădută cu unü motto, carea se conține înlăuntru numele autorulu.

4. Dreptulu de proprietate se va regula specialü între reuniune și autorü.

5. Manuscriptele se se trimită la adresa președintelü reuniunii în Aradü, celü multü până la terminulu susamintitü.

Aradü, din ședința ordinară a comitetulu centralü, ținută la 4/16 Maiü 1895.

Teodorü Ceantea m. p.,
președinte.

Nicolae Ștefu m. p.,
secretarü I.